

Władysław Stanisław Reymont (1867-1925)

Władysław Stanisław Reymont urodził się 7 maja 1867 roku w Kobielach Wielkich w pobliżu Radomska, zmarł 5 grudnia 1925 roku w Warszawie. Właściwie nazywał się Stanisław Władysław Rejment. Był jednym z głównych przedstawicieli realizmu, ale i naturalizmu w młodopolskiej prozie. Pozostawił nam trochę wierszy, ale przede wszystkim wielkie powieści, w tym tę najważniejszą, za którą otrzymał nagrodę Nobla. „Chłopi” to bardzo „polska” epopeja o tak uniwersalnej wymowie, że zasłużyła na najwyższe literackie wyróżnienie.

Ojciec Reymonta, Józef Rejment, był organistą, człowiekiem wykształconym i czytającym. Matka, Antonina z Kupczyńskich, pochodziła ze zubożałej szlachty krakowskiej, co dla pisarza miało ogromne znaczenie. Był jednym z siedmiorga ich dzieci. Dzieciństwo spędził w Tuszynie, gdzie rodzina przeniosła się, kiedy miał rok. Nie był jednak synem, który wykonuje wolę rodziców. Odmówił podtrzymywania tradycji i nie został organistą. Nie chciał się uczyć, wykonywał różne zawody, przeprowadzał się, sporo podróżował. Aby dać mu fach do ręki, ojciec wysłał go do Warszawy, do zakładu krawieckiego. Tu, w 1883 roku ukończył Warszawską Szkołę Niedzielno-Robotniczą. Był krawcem, czeladnikiem, aktorem wędrownym, wreszcie pomocnikiem dozorczy na Kolei Warszawsko-Wiedeńskiej w Rogowie. W 1890 roku zmarła matka pisarza.

W 1894 roku Reymont zamieszkał w Warszawie i odtąd utrzymywał się z twórczości literackiej. W 1900 roku wzbogacił się w sposób, delikatnie mówiąc, dwuznaczny. Złamał dwa żebra, lekarz poświadczył, że 12. Poszkodowany wziął odszkodowanie w wysokości 38 500 rubli – za co mógł kupić kilkanaście kamienic w Warszawie. Dwa lata później był już szczęśliwym mężem Aurelii Szabłowskiej z domu Schatzschneider. Ślub odbył się w Krakowie, w kościele Karmelitów na Piasku. W tym samym roku zmarł jego brat, Franciszek.

Reymont był wnikliwym obserwatorem zarówno ludzi, jak też procesów społecznych i politycznych. Wielkie wrażenie na czytelnikach zrobili „Chłopi”, nie mniejsze „Ziemia obiecana”. Inne utwory też wywołały spore poruszenie.

Angażował się w działalność społeczną. Był prezesem Związku Pisarzy i Dziennikarzy, Warszawskiej Kasy Przeworności i Pomocy dla Literatów i Dziennikarzy. Uczestniczył także w zakładaniu pierwszej spółdzielni kinematograficznej. Po wojnie (1919-20) wyjeżdżał do Stanów Zjednoczonych, gdzie w środowisku polonijnym szukał pomocy gospodarczej dla odbudowy zrujnowanego kraju. W 1920 r. kupił majątek Kołaczkowo k. Wrześni, ale gospodarowanie szło mu kiepsko, tym bardziej, że zły stan zdrowia zmuszał go do przebywania głównie na Riwierze. Pochowany został na warszawskim Cmentarzu Powązkowskim, a jego serce w Kościele Św. Krzyża.

W jego dawnym majątku Kołaczkowie znajduje się obecnie Muzeum Reymontowskie.

Dla młodego pokolenia sympatyków Reymonta powieści pisarza znane są głównie z kultowych seriali telewizyjnych „Chłopi” i „Ziemia obiecana” oraz fabularnego filmu „Komediantka”.

Twórczość

Pielgrzymka do Jasnej Góry (1895), *Komediantka* (1896), *Fermenty* (1897), *Marzyciel* (1910), *Wampir* (1911), *Rok 1794* (1913–1918), *Ziemia obiecana*, *Chłopi*.

Wydanie zbiorowe, t. 1-20 (1921-25), Pisma t. 1-20 (1948-52), Pisma t. 1-11 (1968-80).